

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, dnia 11.04.2024 r.

K-1.431.1.38.2023.7.MF

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedmiot kontroli	Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji na zadanie zlecone z zakresu dodatku osłonowego wypłaconego w 2022 r.
Nazwa i adres organu kontrolującego	Wojewoda Zachodniopomorski, ul. Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
Nazwa i adres jednostki kontrolowanej	Gmina Stargard, ul. Rynek Staromiejski 5, 73-110 Stargard
Osoba pełniąca funkcję kierownika jednostki kontrolowanej w okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli	Pan Jerzy Makowski – Wójt Gminy Stargard
Okres objęty kontrolą	2022 r.
Kontrolujący	– Pani Magdalena Frymus – inspektor wojewódzki (kierownik zespołu kontrolnego), – Pan Dariusz Zięcik – inspektor wojewódzki, – Pani Katarzyna Karczyńska – starszy inspektor pracownicy Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie
Nr upoważnienia	Upoważnienie nr 115/23 z dnia 9 listopada 2023 r.
Podstawy prawne do przeprowadzenia kontroli	– art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r., poz. 224), – art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190), – art. 175 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.)
Kryteria prowadzenia kontroli	Legalność, gospodarność, rzetelność.
Rodzaj kontroli	Planowa, tryb zwykły.
Termin kontroli	13-17 listopada 2023 r.

<p>Podstawa prawna</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. 2021 r. poz. 305 ze zm., Dz.U. 2023 poz. 1270 ze zm.). 2) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm., Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.). 3) Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 289 ze zm.) – dalej u.n.d.f.p. 4) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 735 ze zm., Dz.U. z 2023 r. poz. 775) – dalej k.p.a. 5) Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz.U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm., Dz.U. z 2022 r. poz. 513 ze zm.). 6) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022 r., poz. 1 ze zm., Dz.U. z 2023 r., poz. 759) – dalej u.o.d.o. 7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r., poz. 111 ze zm., Dz.U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.) – dalej u.o.ś.r. 8) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 lutego 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku osłonowego (Dz.U. z 2022 r., poz. 2 (uchylone), Dz.U. z 2022 r., poz. 374).
<p>Osoba udzielająca wyjaśnień w trakcie kontroli</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pan Jerzy Makowski – Wójt Gminy Stargard 2. Pani Magdalena Kolarczyk – Zastępca Kierownika ds. Świadczeń dla rodziny GOPS 3. Pani Gabriela Cimek – Starszy specjalista 4. Pani Ewa Gołygowska-Dej – Inspektor (pracownik ds. kadr)
<p style="text-align: center;">USTALENIA KONTROLI</p> <p><i>Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 2 u.o.d.o. wypłata dodatku jest zadaniem z zakresu administracji rządowej. Wojewoda przekazuje dotacje gminom w granicach kwot określonych na ten cel w budżecie państwa.</i></p> <p>1. Informacje ogólne o dotacji</p> <p>Dodatek osłonowy stanowił element rządowej tarczy antyinflacyjnej, który miał zniwelować rosnące ceny energii, gazu i żywności. Zgodnie z przepisami przysługiwał on gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczały 2 100,00 zł w gospodarstwie jednoosobowym, albo 1 500,00 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.</p>	

Aby otrzymać dodatek osłonowy należało złożyć wniosek o wypłatę dodatku osłonowego do 31 stycznia lub do 31 października 2022 roku.

Kwota dofinansowania uzależniona była od liczby osób i źródła ogrzewania wykorzystywanego w gospodarstwie domowym.

2. Udzielenie dotacji i przekazanie do Ośrodka Pomocy Społecznej

Zgodnie z u.o.d.o. Gmina Stargard (dalej: Gmina, Jednostka) w 2022 r. na dany kwartał składała do Wojewody Zachodniopomorskiego wnioski o przekazanie dotacji celowej na realizację zadania wypłaty dodatku osłonowego, na podstawie których przekazywane były przez Wojewodę środki. W 2022 r. Jednostce wypłacono dotację w łącznej kwocie 1 145 881,50 zł, z przeznaczeniem na sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania. Podstawą wypłaty były decyzje Wojewody Zachodniopomorskiego:

- nr 95/2022 z dnia 17 marca 2022 r. – kwota wypłaconej dotacji na I kwartał wynosiła 445 510,50 zł,
- nr 146/2022 z dnia 12 kwietnia 2022 r. – kwota wypłaconej dotacji na II kwartał wynosiła 29 019,00 zł,
- nr 329/2022 z dnia 20 lipca 2022 r. – kwota wypłaconej dotacji na III kwartał wynosiła 297 243,00 zł,
- nr 516/2022 z dnia 17 października 2022 r. – kwota wypłaconej dotacji na IV kwartał wynosiła 374 105,00 zł.

Wydział Infrastruktury, Rolnictwa i Rozwoju Regionalnego (dalej: IR) pismem znak IR-2.3146.2.46.2022.KS z dnia 26 października 2022 r. zwrócił się do Jednostki z prośbą o przeanalizowanie potrzeb na wypłatę dodatków osłonowych i w przypadku ich nadmiaru, dokonanie ich zwrotu do 8 listopada 2022 r.

Gmina w dniu 8 listopada 2022 r. – tj. w trakcie realizacji zadania – dokonała zwrotu dotacji w kwocie 66 000,00 zł. W związku z dokonaniem zwrotu, Wojewoda Zachodniopomorski wydał decyzję nr 587/2022 z dnia 15 listopada 2022 r. zmniejszającą przekazaną dotację o zwrócone środki. Ostatecznie kwota dotacji w 2022 r. przekazana Jednostce w rozdziale 85295 – Pozostała działalność, § 2010 - Dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym), na sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania po zmianach wynosiła 1 079 881,50 zł.

Kontrolujący zweryfikowali terminy przekazywania poszczególnych transz dotacji przez Gminę do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stargardzie (dalej: GOPS, Ośrodek) oraz zwrot środków w trakcie roku wynikający z pisma IR. Dane w tym zakresie przedstawia tabela.

Lp.	Wpływ dotacji do Urzędu Gminy		Przekazanie dotacji do GOPS		Liczba dni pomiędzy wpływem dotacji do Urzędu Gminy, a jej przekazaniem do GOPS	Różnica w przekazanych kwotach (zł)
	Data	Kwota (zł)	Data	Kwota (zł)		
1.	2022-03-24	445 510,50	2022-03-28	445 510,50	4	0,00
2.	2022-04-14	9 673,00	2022-04-21	9 673,00	7	0,00

3.	2022-05-04	9 673,00	2022-05-05	9 673,00	1	0,00
4.	2022-06-06	9 673,00	2022-06-07	9 673,00	1	0,00
5.	2022-07-25	297 243,00	2022-08-03	297 243,00	9	0,00
6.	2022-10-20	374 109,00	2022-10-24	374 109,00	4	0,00
7.	2022-11-08	- 66 000,00	2022-11-07	- 66 000,00	1	0,00
RAZEM		1 079 881,50	X	1 079 881,50	X	0,00

*W wierszu nr 7. przedstawiono zwrot środków dotacji w trakcie roku. W dniu 7 listopada 2023 r. nastąpił zwrot dotacji przez GOPS do Gminy, a w dniu 8 listopada 2023 r. zwrot środków przez Gminę na konto Wojewody.

Z powyższej tabeli wynika, że poszczególne transze dotacji były przekazywane przez Gminę do GOPS niezwłocznie po otrzymaniu, tj. w terminie od 1 do 9 dni od daty wpływu.

Wysokość przekazanej przez Wojewodę Zachodniopomorskiego dotacji na rachunek Gminy jest równa kwocie dotacji otrzymanej przez GOPS. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie. Zwrot środków dotacji przez Jednostkę w kwocie 66 000,00 zł nastąpił 1 dzień po przekazaniu ich przez Ośrodek.

(dowód: akta kontroli str. 39-74)

Dodatkowo w wyniku kontroli stwierdzono, że:

- wnioski o przyznanie dotacji zostały terminowo przekazane przez Jednostkę Wojewodzie,
- wnioskowana kwota dotacji uwzględniała koszty związane z obsługą zadania nie wyższe niż 2% łącznej kwoty potrzebnej na wypłatę dodatku osłonowego,
- wnioskowana kwota dotacji była pomniejszana o niewykorzystane środki z poprzedniego okresu (kwartału),
- przekazana przez Wojewodę kwota dotacji była tożsama z kwotą wnioskowaną przez Jednostkę.

(dowód: akta kontroli str. 40-51)

3. Dobór próby

Z przedłożonej dokumentacji wynika, że w 2022 r. do Gminy wpłynęło 1 668 wniosków o wypłatę dodatku osłonowego, z tego:

- 1 501 zakończyło się przyznaniem świadczenia,
- 144 odmową wypłaty dodatku,
- 23 wnioski zostały z różnych przyczyn przez Gminę nierozpatrzone i zakończone (m.in. na skutek nieuzupełnienia wniosku o niezbędne dokumenty).

(dowód: akta kontroli str. 75-141)

Wyboru próby do analizy dokonano na podstawie przedłożonych przez GOPS tabel z wykazem wnioskodawców oraz informacji na podstawie których w 2022 r. dokonano wypłat dodatku oraz zestawienia decyzji w zakresie odmowy przyznania dodatku osłonowego. Przy wyborze próby zastosowano metodę losową z interwałem, która uwzględniała m.in ryzyko przekroczenia przez wnioskodawców kryteriów dochodowych. Dane w zakresie analizowanej próby przedstawia tabela.

Informacje o przyznaniu dodatku				
Lp.	Podstawa prawna przyznania dodatku	Liczba przyznanych dodatków:		Udział % dodatków skontrolowanych do ogółu przyznanych
		ogółem	poddana analizie	
1	art. 2 ust. 5 u.o.d.o.	401	10	2,49%
2	art. 2 ust. 6 u.o.d.o.	1 100	12*	1,09%
Razem:		1 501	22	1,47%

Decyzje

Lp.	Rodzaj wydanej decyzji zgodnie z art. 2 ust.11 u.o.d.o.	Liczba decyzji:		Udział % decyzji skontrolowanych do ogółu wydanych decyzji
		wydanych ogółem	poddanych analizie	
1.	odmowa przyznania dodatku	144	4	2,78%
2.	uchylenie prawa do dodatku	0	0	0,00%
3.	zmiana prawa do dodatku	0	0	0,00%
4.	nienależnie pobrany dodatek	0	0	0,00%
Razem:		144	4	2,78%
ŁĄCZNIE		1 645	26	1,58%

*Próba obejmuje 2 informacje pierwotnie wykazane przez GOPS w tabeli decyzji jako „Decyzje zmieniające prawo do dodatku”.

Ogółem w badanej próbie znalazły się 22 informacje, co stanowi 1,47% wszystkich informacji, na podstawie których GOPS dokonywał wypłat dodatków osłonowych w 2022 r. oraz 4 decyzje związane z odmową przyznania dodatku wnioskodawcom w 2022 r., co stanowi 2,78% wszystkich decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 142-196)

4. Prawdliwość wypłacania dodatków na wybranej próbie

Prawdliwość wypłacania dodatków osłonowych zweryfikowano na próbie 26 spraw. Szczegóły w tabeli.

Lp.	Numer informacji/decyzji	Lp.	Numer informacji/decyzji	Lp.	Numer informacji/decyzji
1.	DO.000065.2022	2.	DO.000109.2022	3.	DO.000198.2022
4.	DO.000212.2022	5.	DO.000234.2022	6.	DO.000253.2022
7.	DO.000286.2022	8.	DO.000740.2022	9.	DO.000770.2022
10.	DO.000826.2022	11.	DO.000867.2022	12.	DO.000875.2022
13.	DO.000889.2022	14.	DO.000998.2022	15.	DO.001021.2022
16.	DO.001117.2022	17.	DO.001154.2022	18.	DO.001245.2022
19.	DO.001257.2022	20.	DO.001345.2022	21.	DO.001454.2022
22.	DO.001490.2022	23.	DO.001568.2022	24.	DO.001571.2022
25.	DO.001573.2022	26.	DO.001680.2022		

Sprawdzeniu poddano akta świadczeniobiorców pod względem merytorycznym i finansowym, tj.: poprawność wypełnienia i kompletność złożonych wniosków, terminowość składania wniosków, prawidłowość obliczenia dochodu w rodzinie oraz terminowość wypłat świadczeń przez GOPS, a także zgodność wydanych informacji i decyzji z u.o.d.o. Dane w tym zakresie przedstawiono w tabeli.

Wyszczególnienie	Liczba decyzji i informacji o przyznaniu dodatku dobranych w próbie:		
	bez nieprawidłowości/uchybień	z nieprawidłowościami/uchybieniami	ogółem
Terminowość składania wniosków	26	0	26
Kompletność dokumentacji	26	0	26
Obliczenie dochodu w rodzinie	16	10	26
Przyznanie świadczenia	24	2	26

Terminowość wypłaty świadczenia	26	0	26
Wydanie decyzji i informacji w oparciu o zapisy u.o.d.o.	26	0	26

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie terminowości składania wniosków, kompletności dokumentów dołączonych do złożonych wniosków oraz terminowości wypłaty świadczeń.

Natomiast, spośród informacji o przyznaniu dodatku oraz decyzji dobranych w próbie w 10 analizowanych przypadkach nieprawidłowo ustalono dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, co w 2 przypadkach spowodowało wypłatę świadczenia w nieprawidłowej wysokości.

Szczegółowy opis nieprawidłowości w części: zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 262-283, 442-461, 464-509)

Dodatkowo w wyniku kontroli stwierdzono, że:

- W 11 spośród 26 badanych spraw przekroczono termin załatwiania sprawy administracyjnej (art. 35 § 1 i 3 k.p.a.)¹, a o niezakończonym w terminie nie zawiadomiono wnioskodawców (art. 36 k.p.a.)². Szczegóły dotyczące różnicy w liczbie dni pomiędzy złożonym wnioskiem przez wnioskodawcę, a rozstrzygnięciem sprawy przez GOPS przedstawiono w tabeli.

Rodzaj dokumentu	Nr dokumentu	Data złożenia wniosku	Data rozstrzygnięcia sprawy	Liczba dni rozpatrywania sprawy
Informacja	DO.000109.2022	2022-01-28	2022-03-14	45
Informacja	DO.000253.2022	2022-01-31	2022-03-14	42
Informacja	DO.000998.2022	2022-03-16	2022-05-26*	71
Informacja	DO.000065.2022	2022-01-12	2022-03-15	62
Informacja	DO.000234.2022	2022-01-28	2022-03-14	45
Informacja	DO.000212.2022	2022-01-24	2022-03-14	49
Decyzja	DO.000826.2022	2022-02-08	2022-04-08	59
Decyzja	DO.000867.2022	2022-02-17	2022-04-11	53
Informacja	DO.000198.2022	2022-01-18	2022-03-14	55
Decyzja	DO.000740.2022	2022-02-12**	2022-03-23	39
Informacja	DO.000286.2022	2022-01-25	2022-03-14	48

*Wykazana w tabeli data rozstrzygnięcia sprawy wynika z daty przekazania przez ZUS odpowiedzi na zapytanie GOPS dotyczące wnioskodawcy (w dniu 18 marca 2022 r. GOPS złożył do ZUS wnioski o udostępnienie danych dotyczących wnioskodawcy, a odpowiedź wpłynęła pismem z dnia 25 maja 2022 r., wydanie informacji nastąpiło 1 dzień później).

**Data wpływu wniosku do GOPS: 14 lutego 2022 r.

Kontrolujący zwrócili się do Jednostki z prośbą o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji. Zgodnie z wyjaśnieniem Wójta Gminy Stargard „*W podanych sprawach nie były wysyłane do*

¹ Art. 35

§ 1. Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki.

§ 3. Załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej - nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym - w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania.

² Art. 36

§ 1. O każdym przypadku niezakończonym w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

§ 2. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

wnioskodawców listowne zawiadomienia o niezalutwieniu sprawy w terminie, z uwagi na ograniczanie kosztów korespondencji do dodatku osłonowego. Każda z osób, była informowana o zaistniałej sytuacji telefonicznie w zależności z jakich powodów dana sprawa, nie mogła być zalutwiona w terminie 30 dni. Ponadto nadmieniam, że z uwagi na doświadczenie oraz specyfikę naszych beneficjentów, zdawaliśmy sobie sprawę z tego, że z chwilą wysłania do nich informacji o przyznaniu dodatku, będą oczekiwać niezwłocznych wypłat, my jednak mieliśmy wiedzę, że środki na ten cel jeszcze nie wpłynęły.

Wpływ jednego wniosku za pośrednictwem platformy ePuap, miał miejsce w dniu wolnym od pracy (sobota) i z tego powodu został przyjęty pierwszy dzień pracy, następujący po nim”.

Kontrolujący udzielone przez Gminę wyjaśnienie przyjęli, że względu na fakt, że opisane powyżej postępowanie nie miało wpływu na wypłatę dodatku osłonowego wnioskodawcom. W tym miejscu należy zauważyć, że zgodnie z art. 14 § 2 k.p.a. Sprawy mogą być zalutwane ustnie, telefonicznie, za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2020 r. poz. 344) lub za pomocą innych środków łączności, gdy przemawia za tym interes strony, a przepis prawny nie stoi temu na przeszkodzie. Treść oraz istotne motywy takiego zalutwienia powinny być utrwalone w aktach w formie protokołu lub podpisanej przez stronę adnotacji.

Mając na względzie zapis ustawy, należy stwierdzić, że GOPS stosując z wnioskodawcą wymienioną w odpowiedzi formę kontaktu, powinien sporządzać protokoły w formie pisemnej z przeprowadzonej rozmowy.

(dowód: akta kontroli str. 36, 197-303, 322-347, 350-381, 427-441)

- W 4 skontrolowanych decyzjach w nagłówku widnieje jako organ GOPS, który w myśl art. 107 § 1 ust. 1 k.p.a. nie stanowi organu administracji publicznej. Dotyczy to skontrolowanych decyzji nr:

- DO.001490.2022 z dnia 19 września 2022 r.,
- DO.000740.2022 z dnia 23 marca 2022 r.,
- DO.000826.2022 z dnia 8 kwietnia 2022 r.,
- DO.001345.2022 z dnia 19 sierpnia 2022 r.

Kontrolujący zwrócili się do Jednostki z pytaniem w powyższym zakresie. Zgodnie z wyjaśnieniem Wójta Gminy Stargard „(...) w natłoku zadań nie zauważyliśmy błędnego określenia organu w nagłówku wymienionych decyzji, skupiając się na podstawie prawnej i części dotyczącej orzeczenia”.

Kontrolujący udzielone wyjaśnienie przyjęli mając na względzie, że błędny organ widniejący w nagłówku wydanych decyzji miał charakter formalny i nie wpływał na rozstrzygnięcie sprawy dla wnioskodawców.

(dowód: akta kontroli str. 36, 197-217, 320-321, 348-381)

5. Zgodność informacji o wypłacie dodatku z ewidencją księgową oraz programami do obsługi zadań z zakresu dodatku

Dane w kwartalnych Informacjach o wypłacie dodatku osłonowego były wykazywane narastająco od początku 2022 r. Mając to na uwadze kontrolujący zweryfikowali prawidłowość przedstawionych

danych w Informacji o wypłacie dodatku osłonowego od I do IV kwartału 2022 r. z przygotowanym na dzień kontroli Zestawieniem informacji o przyznaniu dodatku osłonowego oraz Zestawieniem decyzji w zakresie odmowy przyznania dodatku osłonowego, uchylenia lub zmiany prawa do dodatku osłonowego, nienależnie pobranego dodatku osłonowego³, a także dokumentacją finansowo-księgową.

Stwierdzono zgodność wykazanych w informacji danych z danymi przedstawionymi w zestawieniach oraz w dokumentacji finansowo-księgowej w zakresie:

- liczby gospodarstw domowych oraz wypłaconych im kwot dodatków osłonowych ogółem w 2022 r. oraz w podziale na liczbę gospodarstw i kwoty dodatków określone w art. 2 ust. 5 u.o.d.o. oraz określone w art. 2 ust. 6 u.o.d.o.,
- kwoty otrzymanej dotacji celowej w 2022 r.,
- poniesionych kosztów obsługi,
- kwoty nadpłaty dotacji celowej zwróconej przez Gminę.

(dowód: akta kontroli str. 52, 62, 75-195, 520-521, 527-553, 565)

W kwestii pozostałych danych szczegółowych kontrolujący zapytali Jednostkę, na jakiej podstawie w *Informacji o wypłacie dodatku osłonowego od I do IV kwartału 2022 r.* przekazanej Wojewodzie dokonano podziału liczby gospodarstw domowych, które otrzymały dodatek osłonowy oraz kwoty wypłaconych dodatków osłonowych pomiędzy gospodarstwa jednoosobowe, gospodarstwa składające się z 2 do 3 osób, składające się z 4 do 5 osób oraz składające się z co najmniej 6 osób. Poproszono o przedstawienie dokumentacji źródłowej w tym zakresie, a w przypadku braku takiej dokumentacji poproszono o wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.

Wójt Gminy wyjaśnił, że: „*Informacje o wypłacie dodatku osłonowego od I do IV kwartału 2022, były uzupełniane z raportów generowanych bezpośrednio z programu Sygnity z aplikacji DO (dodatek osłonowy), na podstawie wniosków, które były wprowadzone do systemu. Ponadto, liczba wniosków była także zwiększana o przyjęte, nie ujęte jeszcze w programie. Dostęp do programu posiadaliśmy do dnia 31.01.2023 roku*”. W związku z powyższym kontrolujący nie byli w stanie ustalić prawidłowości wykazanych danych w podziale na poszczególne rodzaje gospodarstw domowych.

(dowód: akta kontroli str. 29, 36)

W wyniku kontroli stwierdzono, że rozliczenia dotacji (informacje o wypłacie dodatku osłonowego) za I, II i III kwartał zostały złożone w wynikających z zapisu art. 4 ust. 3 u.o.d.o. terminach⁴, tj. odpowiednio w dniach 14 kwietnia 2022 r., 4 lipca 2022 r., 13 października 2022 r.

(dowód: akta kontroli str. 511-512, 514-515, 517-518)

Kontrolujący ustalili również, że Jednostka złożyła rozliczenie dotacji za IV kwartał po terminie wynikającym z u.o.d.o. **Szczegółowy opis nieprawidłowości zawarto w części: zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

³ Zastępca Kierownika ds. Świadczeń dla rodziny GOPS w dniu 14 listopada 2023 r. oświadczył, że: „*W nawiązaniu do obsługi oprogramowania dodatku osłonowego informuję, że dostęp do programu posiadaliśmy od 1.01.2022 roku do 31.01.2023 roku, zgodnie z opłaconą licencją. Z uwagi na zakończenie działań, dotyczących dodatku osłonowego, licencja na dalszy okres nie była zakupiona*”. Zatem kontrolę oparto o sporządzone na dzień kontroli Zestawienia. (dowód: akta kontroli str. 524-526)

⁴ Zgodnie z art. 4 ust. 3 u.o.d.o. kwartalne rozliczenie dotacji (informacje o wypłacie dodatku osłonowego) powinno być przedstawiane wojewodzie w terminie do 15. dnia miesiąca następującego po kwartale, czyli w tym przypadku do 15 kwietnia 2022 r., 15 lipca 2022 r., 17 października 2022 r. (poniedziałek) oraz 16 stycznia 2023 r. (poniedziałek).

6. Zgodność sprawozdań Rb-50 z ewidencją księgową w części dotyczącej dodatku osłonowego

Ustalono, że sprawozdania o dotacjach (RB-50D) i wydatkach (RB-50W) związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami, sporządzone przez Gminę za IV kwartał 2022 r. w części dotyczącej rozdziału 85295, są zgodne z ewidencją księgową GOPS w zakresie tego rozdziału.

Sprawozdania RB-50D i RB-50W za IV kwartał 2022 r. zostały złożone przez Gminę do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w dniu 13 lutego 2023 r., natomiast w dniu 27 lutego 2023 r. złożone zostały 2 korekty sprawozdania RB-50W za IV kwartał 2022 r.⁵

(dowód: akta kontroli od str. 554 do str. 565)

7. Koszty obsługi

Zgodnie z art. 4 ust. 2 u.o.d.o. przy ustalaniu wysokości dotacji celowej na realizację wypłat dodatku osłonowego uwzględnia się koszty wypłacania odbiorcom dodatku osłonowego, w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie.

Weryfikacji poddano prawidłowość naliczania i wydatkowania środków pochodzących z dotacji, na koszty obsługi wypłaty dodatków osłonowych.

Ustalono, że Gmina wypłaciła odbiorcom dodatki osłonowe w łącznej kwocie 1 054 721,41 zł, w związku z czym maksymalne do poniesienia koszty obsługi wypłaty dodatków wynoszą 21 094,43 zł.

Strukturę wszystkich zaewidencjonowanych na kontach 130-2-Z-85295-... wydatków, poniesionych w ramach kosztów obsługi zadania przedstawia tabela.

Lp.	§	Rodzaj wydatku	Kwota wydatku (zł)	Udział % wydatku w kwocie kosztów obsługi
1	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	12 662,00	60,47%
2	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 186,09	10,44%
3	4120	Składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy	277,96	1,33%
4	4300	Zakup usług pozostałych	5 254,48 ⁶	25,10%
5	4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu SC	500,00	2,39%
6	4710	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający	57,75	0,27%
Razem			20 938,28	

Ustalono, że kwota wydatków na obsługę zadania wynosi **20 938,28 zł**, tj. o 115,60 zł mniej niż maksymalna kwota kosztów obsługi zadania.

(dowód: akta kontroli str. 464-466, 565-571, 702)

⁵ Zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2022, poz. 144, Dz.U. z 2023, poz. 193), termin na złożenie sprawozdań upływał w dniu 15 lutego 2023 r., a na złożenie ich korekt w dniu 25 kwietnia 2023 r.

⁶ Kwota wydatku widniejąca w ewidencji księgowej obejmuje: 3 771,18 zł na koncie 130-2-Z-85295-4300 oraz 1 483,30 zł na koncie 130-2-Z-85295-4301.

Największe wydatki, tj. 72,24% wszystkich kosztów stanowią wynagrodzenia osobowe pracowników GOPS (wraz z pochodnymi), w łącznej kwocie 15 126,05 zł. Wynagrodzenia osobowe obejmują dodatki specjalne dla:

- zastępcy kierownika ds. świadczeń rodzinnych,
- 5 pracowników sekcji świadczeń rodzinnych,
- pracownika ds. kadr,
- 2 pracowników sekcji finansowo-księgowej,

wypłacone z tytułu „(...) okresowego zwiększenia obowiązków służbowych polegających na prowadzeniu postępowań w sprawach o przyznanie prawa do dodatku osłonowego (...)”.

Ustalono, że pracownik ds. kadr oraz pracownicy sekcji finansowo-księgowej nie posiadali upoważnień do prowadzenia postępowań w sprawach o przyznanie prawa do dodatku osłonowego, w tym do wydawania rozstrzygnięć i decyzji.

Kontrolujący uwzględnili złożone w związku z tym wyjaśnienia Wójta Gminy Stargard, zgodnie z którymi wymienieni pracownicy „(...) nie posiadali upoważnień do prowadzenia przedmiotowych postępowań. Jednakże wykonywali działania dotyczące realizacji z zakresu dodatku osłonowego. Osobom tym zostały przydzielone dodatki specjalne z tytułu zwiększenia obowiązków służbowych w zakresie finansowo księgowym oraz kadrowym w związku z dodatkiem osłonowym”.

(dowód: akta kontroli str. 37, 572-617)

Pozostałe wydatki w ramach kosztów obsługi zadania, poniesione zostały na:

- zakup usług pozostałych, tj. zakup licencji na oprogramowanie do obsługi dodatku osłonowego, zakup usługi komunikacji z beneficjentami za pomocą poczty elektronicznej oraz opłaty za przesyłki pocztowe poniesione z tytułu dodatków osłonowych wypłaconych przekazem pocztowym,
- zdalne szkolenie z oprogramowania do obsługi dodatku osłonowego, dedykowane dla pracowników z działu świadczeń rodzinnych realizujących zadania z zakresu dodatku osłonowego,
- wpłatę na Pracownicze Plany Kapitałowe za pracownika sekcji świadczeń rodzinnych.

Stwierdzono, że wszystkie wydatki mają odzwierciedlenie w dokumentacji finansowo-księgowej GOPS, pozostają w związku z realizacją zadań wskazanych w rozdziale 85295 oraz zostały poniesione w roku, na który została przyznana dotacja i w terminach wynikających z zaciągniętych zobowiązań.

Dokumenty finansowe dotyczące poniesionych wydatków, spełniają wymogi zawarte w art. 21 ustawy o rachunkowości. Na fakturach i listach przekazów pocztowych znajduje się adnotacja o sprawdzeniu dokumentu pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym oraz informacja o zatwierdzeniu wydatku do wypłaty.

Stwierdzono, że opisy faktur dokumentujących wydatki poniesione w ramach kosztów obsługi zadania, nie zawierają wskazania źródeł finansowania tych wydatków. Wójt Gminy Stargard poinformował, że w opisach przedmiotowych faktur „(...) zawarto informację o finansowaniu wydatków ze środków budżetowych (bez określenia dodatku osłonowego), ponieważ dekrety

umieszczone na tych dokumentach zawierały adnotację z Rozdziałem 85295 pozostała działalność, która w planie wydatków GOPS na 2022 rok, dotyczyła zadania zleconego t. j. dodatku osłonowego”. Wyjaśnienia Wójta Gminy Stargard zostały uwzględnione przez kontrolujących.

(dowód: akta kontroli str. 37, 590-701)

Ustalono, że kwoty opłat za przesyłki pocztowe⁷ wynikające z opisu lub dekretu na fakturze, nie we wszystkich przypadkach odpowiadają kwotom zadekretowanym na listach przekazów pocztowych, stanowiących podstawę zaewidencjonowania tych kwot na koncie 130-2-Z-85295-4301. **Szczegółowy opis uchybienia zawarto w części: zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień.**

8. Rozliczenie dotacji

Gmina otrzymała na realizację kontrolowanego zadania w rozdziale 85295 łączną kwotę **1 079 881,50 zł**⁸. W poniższej tabeli przedstawiono dane w zakresie wydatkowanych środków dotacji z podziałem na dodatek osłonowy oraz koszty obsługi.

L.p.	Wydatki poniesione na:	Kwota wypłaconej dotacji celowej (zł)*
1	Dodatek określony w art. 2 ust. 5 u.o.d.o. - razem, z tego dla gospodarstwa domowego:	238 210,58
1.1.	- jednoosobowego	31 511,33
1.2.	- składające się z 2 do 3 osób	85 512,93
1.3.	- składające się z 4 do 5 osób	104 124,15
1.4.	- składające się z co najmniej 6 osób	17 062,17
2	Dodatek określony w art. 2 ust. 6 u.o.d.o. - razem, z tego dla gospodarstwa domowego:	816 510,83
2.1.	- jednoosobowego	153 322,15
2.2.	- składające się z 2 do 3 osób	297 047,19
2.3.	- składające się z 4 do 5 osób	297 963,14
2.4.	- składające się z co najmniej 6 osób	68 178,35
3	Koszty obsługi , z tego:	20 938,28
3.1	- wynagrodzenia z pochodnymi	15 126,05
3.2	- zakup usług pozostałych w tym: zakup licencji na oprogramowanie do obsługi dodatku osłonowego, opłaty za przesyłki pocztowe, zakup usługi komunikacji z beneficjentami za pomocą poczty elektronicznej	5 254,48
3.3	- szkolenia pracowników	500,00
3.4	- wpłaty na PPK	57,75
4	RAZEM (1+2+3)	1 075 659,69

*Kwota wypłaconego dodatku osłonowego w podziale na poszczególne gospodarstwa domowe i podstawę prawną przyznania tego dodatku wykazana w oparciu o rozliczenie dotacji sporządzone przez Gminę, tj. Informację o wypłacie dodatku osłonowego za 2022 r.

Zgodnie z przedstawioną ewidencją księgową, GOPS w ramach dotacji poniósł wydatki na wypłacone świadczeniobiorcom dodatki osłonowe w kwocie 1 054 721,41 zł oraz koszty obsługi związane z realizacją tego zadania w kwocie 20 938,28 zł.

⁷ Opłaty z tytułu dodatków osłonowych wypłaconych przekazem pocztowym.

⁸ Kwota uwzględnia zwrot dotacji dokonany przez Jednostkę w trakcie roku, wynikający z pisma IR, w wysokości 66 000,00 zł.

Dodatkowo w informacji z dnia 17 listopada 2023 r. Ośrodek poinformował, że na realizację zadania ze środków własnych poniósł wydatki w kwocie 100,10 zł na opłaty pocztowe.

Rozliczenie dotacji za 2022 r. przedstawia tabela.

Kwota dotacji (zł):			Zwrot niewykorzystanej dotacji	
otrzymanej	wydatkowanej	niewykorzystanej	data	Kwota (zł)
1 079 881,50*	1 075 659,69	4 221,81	2023-01-23	4 221,81

* Kwota uwzględnia zwrot dotacji dokonany przez Jednostkę w trakcie roku, wynikający z pisma IR, w wysokości 66 000,00 zł.

W wyniku kontroli stwierdzono, że Jednostka zwróciła nadpłatę dotacji w prawidłowej wysokości, tj. w kwocie 4 221,81 zł, jednak zwrot środków na konto Wojewody nastąpił po terminie wynikającym z u.o.d.o. **Szczegóły nieprawidłowości opisano w części: zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości.**

(dowód: akta kontroli str. 52-74, 464-466, 521-523, 566-571, 703)

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Ad 4. Prawidłowość wypłacania dodatków na wybranej próbie

Nieprawidłowo ustalony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę

W wyniku analizy informacji o przyznaniu dodatku oraz decyzji dobranych w próbie stwierdzono, że w 10 analizowanych przypadkach Ośrodek nieprawidłowo wyliczył dochód na jednego członka rodziny, tj.:

- a) w 9 przypadkach przy ustaleniu prawa do świadczenia, od dochodu wnioskodawców nie odjęto „13” emerytury, co w jednym przypadku spowodowało wypłatę świadczenia w zaniżonej wysokości;
- b) w 1 przypadku przy ustaleniu prawa do świadczenia, nieprawidłowo ustalono wysokość dochodu rodziny, w tym między innymi przyjęto dochód z „13” i „14” emerytury, co spowodowało wypłatę świadczenia w zawyżonej wysokości.

Ad a)

W 9 przypadkach przy ustaleniu prawa do świadczenia, od dochodu wnioskodawców nie odjęto „13” emerytury. Dotyczyło to następujących spraw:

- DO.000198.2022,
- DO.000234.2022,
- DO.000998.2022,
- DO.000867.2022,
- DO.000826.2022,
- DO.000889.2022,
- DO.001117.2022,
- DO.000770.2022,
- DO.000286.2022.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o jednorazowym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów w 2019 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1535) Kwoty jednorazowego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do dochodu, o którym mowa w: art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. W art. 2 ust. 1 u.o.d.o. wskazano, że dochodem osoby w gospodarstwie domowym jest wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Kontrolujący zwrócili się do GOPS z pytaniem o sposób wyliczania dochodu w przypadku osób pobierających świadczenia emerytalne i rentowe. Zgodnie z wyjaśnieniem Zastępcy Kierownika ds. Świadczeń dla rodziny GOPS „Informujemy, że przy wnioskach o dodatek osłonowy, składanych przez osoby posiadające prawo do emerytury lub renty, dochody były pomniejszane o dodatkowe świadczenie emerytalne tzw. „13” i „14” tą emeryturę.

Jednak w sytuacjach, w których dochód rodziny wnioskodawcy bez pomniejszenia o te świadczenia nie przekraczał kryterium dochodowego nie stosowano pomniejszenia dochodu o w/w świadczenia emerytalne. Czynność ta została uznana za bezcelową”.

Odnosząc się do udzielonego wyjaśnienia należy zauważyć, że od spełnienia kryterium dochodowego uzależnione jest przyznanie prawa dodatku osłonowego, a także jego wysokość, dlatego GOPS dokonując oceny sytuacji dochodowej rodziny, zobowiązany jest do prawidłowego ustalenia kwoty dochodu przypadającego na członka rodziny.

(dowód: akta kontroli str. 197-303, 382-441, 457-461, 463)

W związku z nieprawidłowym ustaleniem przez GOPS dochodu na osobę w gospodarstwie domowym, kontrolujący dokonali wyliczenia dochodu bez uwzględnienia „13” emerytury. W tabeli przedstawiono różnice w dochodach ustalonych przez kontrolujących i Ośrodki.

Nr sprawy	Próg dochodu na osobę zgodnie z u.o.d.o. (zł)	Dochód w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na jedną osobę wg GOPS (zł)	Dochód w gospodarstwie domowym w przeliczeniu na jedną osobę wg kontrolujących* (zł)	Różnica (zł) (kol. 3 - kol. 4)	Wpływ na wysokość dodatku osłonowego
1.	2.	3.	4.	5.	6.
DO.000198.2022	1 500,00	1 233,87	1 152,12	81,75	Nie
DO.000234.2022	1 500,00	1 121,52	1 039,77	81,75	Nie
DO.000998.2022	1 500,00	1 514,11	1 495,86	18,25	Tak
DO.000867.2022	2 100,00	937,23	855,48	81,75	Nie
DO.000826.2022	2 100,00	2 921,18	2 839,43	81,75	Nie
DO.000889.2022	2 100,00	1 526,19	1 444,44	81,75	Nie
DO.001117.2022	2 100,00	1 809,42	1 727,67	81,75	Nie
DO.000770.2022	1 500,00	1 313,17	1 285,92	27,25	Nie
DO.000286.2022	2 100,00	1 290,22	1 208,47	81,75	Nie

*Szczegółowe wyliczenie dochodu w aktach kontroli.

Z powyższej tabeli wynika, że niepomniejszenie dochodu gospodarstwa domowego o dodatkowe świadczenie emerytalne w 8 przypadkach wpłynęło na nieprawidłowe wyliczenie dochodu rodziny (bez wpływu na wysokość świadczenia), a w 1 przypadku miało bezpośredni wpływ na wysokość dodatku osłonowego.

Szczegóły stwierdzonej różnicy w wyliczonym dochodzie dotyczące sprawy znak DO.000998.2022, przedstawiono w poniższej tabeli.

L.p.	Źródło dochodu	Kontrolujący		GOPS*	
		Wnioskodawca (zł)	Członek gospodarstwa domowego (zł)	Wnioskodawca (zł)	Członek gospodarstwa domowego (zł)
1.	Dochód przed odliczeniami	11 949,82	32 866,36		
2.	Podatek należny wraz z podatkiem dotyczącym „13” emerytury	405,00	2 515,00		
3.	Składka na ubezpieczenie zdrowotne wraz ze składką dotyczącą „13” emerytury	1 075,50	2 958,00		
4.	Kwota netto „13” emerytury	981,00	981,00		
5.	Razem dochód po odliczeniach (1-2-3-4)	9 488,32	26 412,36	9 707,32	26 631,36
6.	Razem dochód po odliczeniach wnioskodawcy i członka gospodarstwa domowego	35 900,68		36 338,68	
9.	Liczba członków rodziny	2		2	
10.	Liczba miesięcy	12		12	
11.	Miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę (6/7/8)	1 495,86		1 514,11	
Różnica		18,25			

*Dochody członków rodziny osiągnięte w roku kalendarzowym wykazane zgodnie z wyliczeniem GOPS załączonym do sprawy znak DO.000998.2022.

W analizowanym przypadku wyliczona w powyższej tabeli różnica w kwocie 18,25 zł miała bezpośredni wpływ na wysokość przyznanego świadczenia. GOPS ustalając kwotę dodatku osłonowego, ze względu na przekroczenie przez wnioskodawcę w wyliczonym przez siebie dochodzie kryterium dochodowego wynikającego z u.o.d.o. zastosował zapisy art. 2 ust. 1 pkt 2 u.o.d.o. tj. metodę „złotówka za złotówkę”. Szczegóły dotyczące ustalenia należnej kwoty świadczenia przedstawiono w poniższej tabeli.

Wyliczenie kwoty dodatku osłonowego		Według kontrolujących (zł)	Według GOPS (zł)	Różnica (zł) (kol. 3 - kol. 4)
1.	2.	3.	4.	5.
Etap I Wyliczenie dochodu na członka rodziny	Dochód gospodarstwa domowego na osobę = dochód gospodarstwa domowego/liczba osób/liczba miesięcy	1 495,86	1 514,11	18,25
Etap II Wyliczenie kwoty przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny	Kryterium dochodowe: 1 500,00 zł na osobę	1 500,00	1 500,00	0,00
	Kwota przekroczenia kryterium dochodowego = dochód gospodarstwa domowego na osobę - 1 500,00 zł	0,00	14,11	- 14,11
Etap III Kwota dodatku osłonowego przysługująca gospodarstwu domowemu zgodnie z art. 2 ust. 6 pkt 2 uoDO	Gospodarstwo domowe składające się z 2 do 3 osób = 750,00 zł.	750,00	750,00	0,00
Etap IV Wyliczenie dodatku osłonowego, przysługującego rodzinie	Kwota należnego dodatku osłonowego = kwota dodatku osłonowego - kwota przekroczenia kryterium dochodowego	750,00	735,89	14,11

(dowód: akta kontroli str. 262-283, 458-460, 499-504)

Mając na uwadze, że kryterium dochodowe w skontrolowanym przypadku wynosiło 1 500,00 zł, nieprawidłowe wyliczenie dochodu przez GOPS (zawyżenie) spowodowało przyznanie świadczenia

z zastosowaniem metody „złotówka za złotówkę”. Z powyższej tabeli wynika, że w związku z nieprzekroczeniem kryterium dochodowego wynikającego z u.o.d.o., należna kwota dodatku osłonowego dla gospodarstwa domowego wynosiła 750,00 zł. Zatem, mając na uwadze, że gospodarstwu domowemu wypłacono dodatek w wysokości 735,89 zł, z zastosowaniem metody „złotówka za złotówkę”, wypłaty dokonano w niewłaściwej wysokości.

Skutkiem opisanej nieprawidłowości w 9 przypadkach było obliczenie i wykazanie dochodu na jednego członka rodziny, w kwotach wyższych niż to rzeczywiście wynikało z zebranej dokumentacji sprawy.

Stwierdzona powyżej nieprawidłowość w 1 sprawie spowodowała wypłatę dodatku w niepełnej wysokości, tj. o 14,11 zł mniejszej niż należna, natomiast w 8 sprawach nie wpłynęła na wysokość przyznanego świadczenia.

Osobą odpowiedzialną za stwierdzoną nieprawidłowość jest pracownik merytoryczny rozpatrujący wnioski.

Ad b)

W przypadku sprawy zakończonej wydaniem informacji o przyznaniu dodatku osłonowego ze znakiem DO.001568.2022 nieprawidłowo ustalono miesięczny dochód na członka gospodarstwa domowego. Szczegóły różnic kwotowych pomiędzy ustaleniami kontrolujących i GOPS przedstawiono w poniższej tabeli.

L.p.	Źródło dochodu	Według kontrolujących (zł)	Według GOPS (zł)*	Różnica (zł) (kol. 3 - kol. 4)
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Dochód wnioskodawcy w 2021 r.	23 352,91	23 571,80	-218,89
2.	Dochód członka gospodarstwa domowego w 2021 r.	23 139,28	20 912,88	2 226,40
3.	Razem dochód gospodarstwa domowego (1+2)	46 492,19	44 484,68	2 007,51
4.	Liczba członków gospodarstwa domowego	2	2	0
5.	Liczba miesięcy	12	12	0
6.	Miesięczny dochód gospodarstwa domowego w przeliczeniu na osobę (3/4/5)	1 937,17	1 853,53	83,64

*Dochody członków rodziny osiągnięte w roku kalendarzowym wykazane zgodnie z wyczeniem GOPS załączonym do sprawy znak DO.001568.2022.

(dowód: akta kontroli str. 442-457)

Jednostka ustaliła przeciętny miesięczny dochód gospodarstwa domowego w przeliczeniu na osobę w wysokości 1 853,53 zł. Z ustaleń kontrolujących, dokonanych w oparciu o zapis art. 3 pkt 1 u.o.ś.r., w związku z zapisami art. 2 u.o.d.o. oraz na podstawie przedstawionych dokumentów wynika, że dochód ten wynosił 1 937,17 zł. W poniższej tabeli przedstawiono szczegóły dotyczące sposobu obliczenia przez kontrolujących miesięcznego dochodu na członka gospodarstwa domowego.

L.p.	Źródło dochodu	Według kontrolujących (zł)
1.	2.	3.
<i>Wnioskodawca</i>		
1.	Dochód wnioskodawcy w 2021 r. przed odliczeniami	34 416,90
2.	Składki na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy	4 409,65
3.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne wnioskodawcy	2 383,34

4.	Należny podatek wnioskodawcy	4 271,00
5.	Razem dochód wnioskodawcy w 2021 r. po odliczeniu składek ubezpieczeniowych i podatku (1-2-3-4)	23 352,91
<i>Członek gospodarstwa domowego</i>		
6.	Dochód członka gospodarstwa domowego w 2021 r. przed odliczeniami	27 674,54
7.	Składki na ubezpieczenie społeczne członka	0,00
8.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne członka	2 490,66
9.	Należny podatek członka*	0,00
10.	Kwota „13” emerytury netto	1 022,30
11.	Kwota „14” emerytury netto	1 022,30
12.	Razem dochód członka w 2021 r. po odliczeniu składek ubezpieczeniowych, podatku oraz odjęciu „13” i „14” emerytury (6-7-8-9-10-11)	23 139,28
<i>Dochód gospodarstwa domowego</i>		
13.	Razem dochód gospodarstwa domowego (5+12)	46 492,19
14.	Liczba członków gospodarstwa domowego	2
15.	Liczba miesięcy	12
16.	Miesięczny dochód gospodarstwa domowego w przeliczeniu na osobę (13/14/15)	1 937,17

*Kwota należnego podatku została obliczona od sumy dochodów obojga podatników (wnioskodawcy i członka gospodarstwa domowego) i w tym przypadku wynosi ogółem 4 271,00 zł. Całą kwotę podatku uwzględniono przy obliczaniu dochodu wnioskodawcy.

(dowód: akta kontroli str. 442-457)

Jednostka zaniżyła kwotę dochodu o 83,64 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniem Wójta Gminy Stargard: „Wysokość dochodu w podanym wniosku, była wyliczona niewłaściwie z uwagi na błędnie wprowadzony dochód na jednym z członków rodziny”.

(dowód: akta kontroli str. 30, 36)

Nieprawidłowe ustalenie dochodu nastąpiło między innymi ze względu na nieodjęcie dochodu z „13” i „14” emerytury jednego z członków gospodarstwa domowego. Szczegółowe wyjaśnienia Jednostki w tym zakresie przedstawiono w pkt ad a).

Stwierdzona nieprawidłowość miała wpływ na przyznanie dodatku osłonowego w kwocie wyższej niż należna ze względu na to, że miały zastosowanie zapisy art. 2 ust. 1 pkt 2 u.o.d.o., tj. metoda „złotówka za złotówkę”. Szczegóły dotyczące ustalenia należnej kwoty świadczenia przedstawiono w poniższej tabeli.

Wyliczenie kwoty dodatku osłonowego – zasada "złotówka za złotówkę"		Według kontrolujących (zł)	Według GOPS (zł)	Różnica (zł) (kol. 3. - kol. 4.)
1.	2.	3.	4.	5.
Etap I Wyliczenie dochodu na członka rodziny	Dochód gospodarstwa domowego na osobę = dochód gospodarstwa domowego/liczba osób/liczba miesięcy	1 937,17	1 853,53	83,64
	Kryterium dochodowe: 1 500,00 zł na osobę	1 500,00	1 500,00	0,00

Etap II Wyliczenie kwoty przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny	Kwota przekroczenia kryterium dochodowego = dochód gospodarstwa domowego na osobę – 1 500,00 zł	437,17	353,53	83,64
Etap III Kwota dodatku osłonowego przysługująca gospodarstwu domowemu zgodnie z art. 2 ust. 5 pkt 2 u.o.d.o.	Gospodarstwo domowe składające się z 2 do 3 osób = 600,00 zł.	600,00	600,00	0,00
Etap IV Wyliczenie dodatku osłonowego, przysługującego rodzinie w przypadku zastosowania metody "złotówka za złotówkę"	Kwota należnego dodatku osłonowego = kwota dodatku osłonowego - kwota przekroczenia kryterium dochodowego	162,83	246,47	-83,64

(dowód: akta kontroli str. 461, 465-467, 471-487)

Mając na uwadze, że kryterium dochodowe w skontrolowanym przypadku wynosiło 1 500,00 zł, a podstawowa kwota dodatku stanowiła 600,00 zł oraz to, że przekroczone kryterium dochodowe o kwotę 437,17 zł należąca kwota dodatku osłonowego wynosi 162,83 zł. Zatem, mając na względzie, że wypłacono wnioskodawcy dodatek osłonowy w wysokości 246,47 zł, kwota nienależnie wypłaconego dodatku osłonowego stanowi 83,64 zł. W związku z zapisem art. 2 ust. 15 u.o.d.o. w przypadku nienależnie pobranych dodatków osłonowych mają zastosowanie zapisy art. 30 u.o.ś.r. o nienależnie pobranych świadczeniach rodzinnych.

Przyczyną nieprawidłowości, za którą odpowiedzialny jest pracownik prowadzący postępowanie w przedmiotowej sprawie jest nieprawidłowo ustalony dochód.

Skutkuje to wypłatą dodatku osłonowego w kwocie wyższej niż należąca.

Ad 5. Zgodność informacji o wypłacie dodatku z ewidencją księgową oraz programami do obsługi zadań z zakresu dodatku

Nieterminowe złożenie rozliczenia końcowego dotacji (informacji o wypłacie dodatku)

Rozliczenie dotacji zostało przekazane przez Jednostkę w formie skanu (kopii) dokumentu za pomocą e-maila w dniu 24 stycznia 2023 r., tj. 8 dni po terminie oraz następnie w dniu 18 października 2023 r. za pomocą platformy ePUAP, tj. 275 dni po terminie.

(dowód: akta kontroli str. 519-523)

W myśl art. 4 ust. 3 u.o.d.o. „Wójt, (...) przedstawia wojewodzie, w terminie do 15. dnia miesiąca następującego po kwartale, rozliczenie dotacji z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych dodatków osłonowych, sporządzone narastająco za okres od 1 stycznia do dnia kończącego dany kwartał, (...)”. W 2023 r. termin na przekazanie końcowego rozliczenia dotacji, tj. 15 stycznia 2023 r. wypadł w niedzielę, w związku z tym, zgodnie z art. 54 §4 k.p.a.⁹, rzeczywistym terminem przekazania rozliczenia był dzień 16 stycznia 2023 r. (poniedziałek).

⁹ Zgodnie z art. 54 §4 k.p.a. „Jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą”.

Kontrolujący zapytali Jednostkę, dlaczego *Informacja o wypłacie dodatku osłonowego od I do IV kwartału 2022 r.* została przekazana Wojewodzie, niezgodnie z zapisem art. 4 ust. 3 u.o.d.o. Wójt Gminy wskazał przyczyny powyższego wyjaśniając, że: *„Informacja o wypłacie dodatku osłonowego od I do IV kwartału 2022, nie została przekazana wojewodzie w terminie z uwagi na fakt zakończonych wypłat w roku 2022 oraz ogrom zadań związanych z kolejnymi dodatkami i innymi bieżącymi obowiązkami w danym okresie. Brak informacji zwrotnej z pracownikami ZUW po wysłanym scanie e-mailem, uznaliśmy za wysyłkę kompletną. Z uwagi na powyższe 18.10.2023 roku po rozmowie z ZUW, niezwłocznie ponownie wysłaliśmy tę informację ePuapem”.*

(dowód: akta kontroli str. 29, 36)

Przyczyną nieterminowego złożenia rozliczenia, zgodnie z wyjaśnieniami, było zakończenie wypłat w 2022 r. oraz duża liczba zadań realizowanych w okresie, w którym należało przekazać rozliczenie.

Zgodnie z art. 9 pkt 2 u.n.d.f.p. naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest nierozliczenie w terminie otrzymanej dotacji.

W ocenie kontrolujących nieprzedstawienie Wojewodzie Zachodniopomorskiemu rozliczenia dotacji w terminie określonym w art. 4 ust. 3 u.o.d.o., wypełnia znamiona czynu określonego w art. 9 pkt 2 u.n.d.f.p.

Za powstałą nieprawidłowość odpowiedzialny jest pracownik GOPS przekazujący rozliczenia dotacji oraz kierownik jednostki kontrolowanej.

Ad 8. Rozliczenie dotacji

Nieterminowy zwrot środków dotacji

W wyniku kontroli stwierdzono, że Jednostka zwróciła nadpłatę dotacji celowej w kwocie 4 221,81 zł w dniu **23 stycznia 2023 r. (poniedziałek)**, tj. 3 dni po terminie wynikającym z ustawy o dodatku osłonowym. Zgodnie z zapisami art. 3 ust. 5 u.o.d.o.¹⁰, termin zwrotu środków mijał w dniu 20 stycznia 2023 r. (piątek).

Na pytanie kontrolujących o przyczyny nieterminowego zwrotu dotacji, Wójt Gminy Stargard poinformował, że: *„(...) zwroty dotacji za rok poprzedni są przygotowywane kompleksowo w systemie bankowym na ten sam termin. W roku bieżącym był to dzień przed 15-tym. stycznia. Termin ten został przesunięty ze względu na fakt dokonywanych jeszcze uzgodnień prawidłowości rozliczenia dotacji. Przeniesienie nastąpiło na dzień 23.01.2023, który spełnia wymogi zwrotu niewykorzystanych dotacji do 31.01 danego roku kalendarzowego obowiązującego dla większości dotacji. W momencie wyboru nowego terminu omyłkowo nie uwzględniono konieczności szybszego zwrotu dodatku osłonowego”.*

Zgodnie z wyjaśnieniem przyczyną opisanej sytuacji było kierowanie się przez Jednostkę terminem zwrotu wynikającym z art. 168 ustawy o finansach publicznych, tj. 31 stycznia.

¹⁰ Zgodnie z art. 3 ust. 5 u.o.d.o. „(...) Nadpłata dotacji za kwartał może być zaliczana na poczet dotacji należnej w kwartale następnym, z wyjątkiem nadpłaty za dany rok, która podlega przekazaniu na rachunek właściwego urzędu wojewódzkiego w terminie do dnia 20 stycznia następnego roku”.

Kontrolujący stwierdzili, że Gmina dokonała zwrotu dotacji w prawidłowej wysokości, tj. 4 221,81 zł, a odsetki nie były należne.

Zgodnie z art. 9 pkt 3 u.n.d.f.p. naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest niedokonanie w terminie zwrotu dotacji w należnej wysokości.

W ocenie kontrolujących nieprzekazanie na rachunek Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego nadpłaty dotacji w terminie określonym w art. 3 ust. 5 u.o.d.o., wypełnia znamiona czynu określonego w art. 9 pkt 3 u.n.d.f.p.

Za powstałą nieprawidłowość odpowiedzialność ponosi osoba dokonująca zwrotu oraz kierownik Jednostki kontrolowanej.

(dowód: akta kontroli str. 36, 52-74)

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień

Ad 7. Koszty obsługi

Nieprawidłowy opis/dekretacja faktur dot. kosztów obsługi

Ustalono, że wynikające z opisu lub dekretu na fakturze kwoty opłat za przesyłki pocztowe, nie we wszystkich przypadkach odpowiadają kwotom zadekretowanym na listach przekazów pocztowych, które to listy stanowiły podstawę zaewidencjonowania tych kwot na koncie 130-2-Z-85295-4301. Zebrane w tym zakresie dane przedstawia tabela.

Opłaty za przesyłki pocztowe (zł) z tytułu dodatków osłonowych wypłaconych przekazem pocztowym					
według dekretacji/opisu faktury:		według dekretacji listy przekazów pocztowych:		kwota (zł) według ewidencji konta 130-...-4301	Różnica (zł) kol. 2-5
nr i data wystawienia	kwota (zł)	nr	kwota (zł)		
1	2	3	4	5	6
F06438_P0422CE 5.05.2022	brak wskazania	000065/2022	127,40	127,40	<u>-127,40</u>
F14466_P0822CE 5.09.2022	536,90	000143/2022	18,20	18,20	(razem 527,80) <u>9,10</u>
		000144/2022	163,80	163,80	
		000141/2022	345,80	345,80	
F16486_P0922CE 5.10.2022	18,20	000163/2022	9,10	9,10	<u>9,10</u>

Na pytanie kontrolujących, dlaczego dekretacja faktury nr F06438_P0422CE nie wyszczególnia kwoty opłaty za przesyłkę pocztową w wysokości 127,40 zł, która została zaewidencjonowana na koncie 130-2-Z-85295-4301 oraz rozliczona w kosztach realizacji zadania, Wójt Gminy Stargard wyjaśnił, że „*Dekretacja faktury (...) wynika z błędnego opisu w/w przez pracownika merytorycznego nie związanego z działem księgowości. Nadmienia się, że opłata pocztowa w kwocie 127,40 zł dotycząca dodatku osłonowego została opłacona, rozliczona właściwie i uwzględniona przy w/w fakturze*”.

Udzielone wyjaśnienia potwierdzają ustalenia kontroli.

Na pytanie kontrolujących, dlaczego opłaty za przesyłki pocztowe zostały w opisach faktur nr F14466_P0822CE i F16486_P0922CE sklasyfikowane w wysokościach wyższych o 9,10 zł,

niż – co wynika z list przekazów pocztowych – rzeczywiście poniesione, Wójt Gminy Stargard wyjaśnił, że:

- „W opisie faktury nr F14466_P0822CE z dnia 5 września 2022 r. nie jest uwzględniona kwota 536,90 zł tylko kwota 527,80 zł ponieważ jest ona już pomniejszona o kwotę przekazu 9,10 zł opłaconego faktura z punktu 14 [fakturą numer F16486_P0922CE]”,
- „W opisie faktury nr F16486_P0922CE z dnia 5 października 2022 r. sklasyfikowano opłatę porto [opłaty za przesyłki pocztowe] w wysokości 18,20 zł, ponieważ jedno 9,10 zł dotyczyło listy wypłat nr 000163/2022, a kolejne 9,10 zł wynikało z ponownej wypłaty dla osoby z wymienionej listy”.

Udzielone wyjaśnienia potwierdzają ustalenia kontroli, przy czym nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie przyczyn błędnego opisanego zakwestionowanych faktur.

Kontrolujący na podstawie pozostałej dokumentacji byli w stanie stwierdzić, że wydatki poniesione na opłaty za przesyłki pocztowe zostały zaewidencjonowane w prawidłowej wysokości, w związku z czym postępowanie GOPS zakwalifikowano jako uchybienie.

Skutkiem ujawnionego uchybienia jest opisanie lub zadekretowanie dokumentów księgowych w sposób uniemożliwiający weryfikację na podstawie faktur, faktycznie poniesionych kosztów opłat za przesyłki pocztowe.

Odpowiedzialność za stwierdzone uchybienie ponoszą pracownicy GOPS dokonujący opisu faktur oraz główny księgowy GOSP odpowiedzialny za ich właściwą dekretację.

(dowód: akta kontroli str. 37, 646-671)

**Wyjaśnienia, protokoły,
oświadczenia**

1. Informacja z dnia 14 listopada 2023 r. Pani Ewy Gołygowskiej-Dej ws. sposobu przyznawania pracownikom dodatku specjalnego.
2. Informacja z dnia 14 listopada 2023 r. Pani Ewy Gołygowskiej-Dej ws. rodzaju stanowisk oraz rodzaju komórek organizacyjnych poszczególnych pracowników GOPS.
3. Informacja z dnia 14 listopada 2023 r. Pani Ewy Gołygowskiej-Dej ws. udziału osób w szkoleniu z zakresu dodatku osłonowego.
4. Oświadczenie z dnia 14 listopada 2023 r. Pani Magdaleny Kolarczyk ws. oprogramowania wspomagającego wypłatę dodatku osłonowego.
5. Informacja z dnia 15 listopada 2023 r. Pani Magdaleny Kolarczyk ws. rodzaju usługi udokumentowanej fakturą.
6. Informacja z dnia 15 listopada 2023 r. Pani Magdaleny Kolarczyk ws. decyzji i informacji dotyczących dodatku osłonowego.
7. Informacja z dnia 16 listopada 2023 r. Pani Magdaleny Kolarczyk ws. dodatkowych świadczeń emerytalnych.
8. Informacja z dnia 17 listopada 2023 r. Pani Gabrieli Cimek ws. środków własnych wykorzystanych na realizację zadania.

	9. Wyjaśnienia z dnia 23 listopada 2023 r. Pana Jerzego Makowskiego ws. kontrolowanych zagadnień.
Ocena obszaru kontroli	<p>Prawidłowość wykorzystania i rozliczenia dotacji na zadanie zlecone z zakresu dodatku osłonowego wypłaconego w 2022 r. oceniono w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie dotacji celowej oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami, - rozliczenie zadania oceniono negatywnie.
Wpis do książki kontroli	2/2023
Zalecenia	<p>1. Przeprowadzić postępowanie wyjaśniające w zakresie prawidłowości przyznanego i wypłaconego dodatku osłonowego (zastosowany mechanizm „złotówka za złotówkę”) na podstawie informacji nr DO.001568 z dnia 11 października 2022 r., którą wydano na podstawie wniosku złożonego w dniu 3 października 2022 r. w oparciu o dokumentację potwierdzającą całokształt faktycznej sytuacji dochodowej wnioskodawcy.</p> <p>W przypadku ustalenia, że dodatek osłonowy został pobrany nienależnie należy podjąć odpowiednie postępowanie. Proszę o bieżące informowanie mnie o ustaleniach wynikających z zakończonego postępowania wyjaśniającego.</p> <p>Realizując tego rodzaju zadanie w przyszłości zalecam ponadto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Prawidłowo ustalać dochód rodziny w przeliczeniu na osobę, w szczególności przy ustalaniu wysokości dochodu nie uwzględniać dochodów z „13” i „14” emerytury. 3. Przedkładać rozliczenie końcowe dotacji celowej w ustawowym terminie. 4. Dokonywać zwrotów dotacji celowej w ustawowym terminie. 5. Opisywać i dekretować dokumenty księgowe w sposób umożliwiający weryfikację na podstawie faktur, faktycznie poniesionych kosztów obsługi, w szczególności opłat za przesyłki pocztowe.
Pouczenia	<ul style="list-style-type: none"> - O sposobie wykonania zaleceń albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości, proszę powiadomić mnie za pośrednictwem Wydziału Kontroli Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia (w zakresie zaleceń od 2. do 5.).

	<ul style="list-style-type: none">- O sposobie realizacji zalecenia 1., proszę informować mnie za pośrednictwem Wydziału Kontroli na bieżąco, niezwłocznie po zakończonym postępowaniu, jednak nie później niż do dnia 30 czerwca 2024 r. W przypadku jego niezakończenia w tym terminie, proszę o poinformowanie mnie do dnia wskazanego wyżej na jakim jest etapie.- Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. z 2020 r. poz. 224) od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.
PODPIS KIEROWNIKA JEDNOSTKI KONTROLUJĄCEJ	<p style="text-align: center;">z up. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO</p> <p style="text-align: center;"><i>Bartosz Brożyński</i> I Wicewojewoda Zachodniopomorski</p> <p style="text-align: center;"><i>/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/</i></p>